

UJ KELET

KISDÖ-POLITIKAI LAP

ELŐFIZETESI ÁRAK

Romániában
Egész évre — 620
Félévre — 320
Negyedévre — 170
Egy hónapra — 60
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 3 lej
Bukarestben — 3.50

Csehszlovákiában
Egy hónapra — 25 ck
Egy szám — 1.50 ck

Csuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 17. szám

Igazgató: SZÉKELY BÉLA

5684. Sebath 17 * 1924 január 23 Szerda

A bizalmatlan alsóház

Akik Londonban jártak, mesélik, hogy a Hyde-parkban, ahol állandóan óriási ember-tömeg hullámzik, bárki felállhat és olyan beszédet vághat ki, amilyent akar. Beszélhet a kormány ellen, támadhatja a királyt, követelhet új társadalmi és gazdasági rendet, senki sem fogja bántalmazni s a sarki rendőr is csak arra fog ügyelni, hogy a szónokot valaki meg ne zavarja. Az angol demokráciát ez a példa igen találóan jellemzi, mert valóban Anglia ma talán az egyetlen európai állam, ahol teljes vélemény- és gondolat szabadság van. A demokráciának és szabadságnak ott évszázados megszentelt tradíciói vannak s bár jól tudjuk, hogy Angliában sem minden fenéig tejfel, a többi Európához viszonyítva a közállapotok ideálisnak mondhatók. Ez a szabad szellem tette naggyá és hatalmassá Angliát és ez termelte ki magából az egész világon szinte egyedülálló angol politikai erkölcsöket. Csakis így érthető meg, hogy mialatt Európában a parlamentarizmus halálos krízisen megy át s a kisebbségben lévők terrorja a legtöbb helyen meghamisítja a többség akaratát, ugyanakkor az angol választásokon az angol munkásság győzelemre vihette zászlaját. Senki sem próbálta erőszakosan megváltoztatni a választások eredményét és egynehány pronoszírozott kapitalista érdekes csoport kivételével nem is volt rá oka senkinek, hogy utját állja a munkáspárt győzelmének. Micsém jellemzőbb az angol munkáspártra, mint az, hogy a művelt burzsoázia Európában valósággal örömmel fogadta Ramsay Macdonald előtérbejutását.

Hetek óta lappang a kormányválság a brit szigeten, ma végre teljes erővel felfakadt. Baldwin nyomában a választások után érezte, hogy pozíciója tarthatatlan. De — állítása szerint — magasabb utasításra helyén maradt addig, amíg az angol parlamenti szokások szerint helyénmaradhatott: az első leszavazásig. Mára bekövetkezett ez is. Az alsóház tekintélyes többséggel bizalmatlanságot szavazott Baldwinnak és így e pillanatban a brit világbirodalomnak nincsen kormánya. Hogy ki lesz Baldwin utódja, arra nézve már nem is folynak kombinációk, több mint bizonyosság, hogy Macdonald kap megbízást a kormányalakításra. Mire e sorok megjelennek, az angol munkáskormány talán már meg is kapta kinevezését öfelségétől a brit királytól. A politikai kurzusváltozás első napjaiban problematikus volt, vajjon milyen programmal hajlandó az angol munkáspárt a kormányzást vállalni. Ma már ez sem problematikus. Macdonald többiben kijelentette, hogy az angol munkásoknak eszükágában sincsen a világ képét máról-holnapra megváltoztatni, vagy a legkisebb mértékben is felforgatni a meglévő társadalmi és gazdasági rendet. Az angol munkásság jól tudja, hogy a bolsevizmus még az olyan szervezetlen kapitalizmussal szemben, mint az oroszországi, sem tudta teljesen megállani a helyét, mennyivel kevésbé sikerülhet ez a világ legjobban szervezett kapitalista államában, Angliában. De hiszen nem is törvényszerűség, hogy a munkáskormányok okvetlenül erőszakos változtatásokat kell eszközölnie a gazdasági életben. Voltak már szocialista kormányok Svédországban és Ausztráliában anélkül, hogy ez az illető országok gazdasági életének legcsekélyebb megrázkódtatásával is járt volna. Afelől tehát nyugodt lehet Európa, hogy Macdonald nem akarja a régi igazságtalanságokat újakkal tetőzni és szocializmusa nyilván beéri azzal, hogy bizonyos szembevető egyenlőtlenségeket és igazságtalanságokat megszüntessen.

Sokkal forradalmibb lépésekre lehetünk elkészülve a külpolitika terén, ahol Macdonaldnak lényegesen kiforrottabb és határozottabb programja van, mint a belpolitikában. Még nem tudni, milyen álláspontot foglal el a munkászvezér Lloyd George újabb metamorfózisával szemben, annyi bizonyos, hogy a békét

Lloyd Georgeval szemben is meg fogja védelmezni. Macdonald nem akar harcias politikát folytatni Németországgal szemben, de Franciaországgal szemben sem. Már pedig Lloyd George legújabb nyilatkozatai és cikkei Franciaországról minden egyéneknek mondhatók, csak nem békéseknek. Az a gyűlölet és rivalitás, amellyel néhány évvel ezelőtt Németországgal szemben viseltetett, lassanként átalakul francia-gyűlöletté, ami, minthogy ugyancsak gyűlölet, nem kevésbé káros, mint az előbbi. Macdonald ki akarja küszö-

bölni ezt az érzést, mint indító motívumot az európai politikából és a szubjektív érzelmekkel szemben az objektív kiegyenlítődést akarja uralgó momentummá emelni. Bizonyos, hogy a háborúra uszítók minden oldalról igyekezni fognak elgáncsolni Macdonald jószándékait, de az is bizonyos, hogy az európai tömegek milliói az ő oldala mellett állnak és vele együtt fognak küzdeni minden háború ellen. Az angol munkáskormány uralomrajutásával új korszaknak kell kezdődnie Európában.

Varsóban tartják meg a román-orosz politikai tárgyalásokat

Az orosz kormány nem fogadta el Salzburgot tárgyalási székhelyül. A gazdasági megbeszéléseket politikai tanácskozásoknak kell megelőznie

(Bukarest, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A román-orosz kereskedelmi szerződésről tárgyaló román bizottság tagjai megjelentek Duca külügyminiszternél, akinek beszámoltak a tárgyalások eddigi menetéről.

A „Dimineata” szerint a tárgyalásokon eddig csupán azokat a feltételeket állapították meg, amelyeket a tárgyaló felek a kereskedelmi összeköttetés felvételére felállítanak, *anélkül azonban, hogy e feltételek ügyében végleges megegyezés jött volna létre.* Különböző is a szovjetdelegáció feltételei a politikai ellentétek megoldását is szükségessé teszik és ezért a gazdasági tárgyalásokat egy *politikai jellegű megegyezésnek kell megelőznie.* Valószínű, hogy a tárgyalásokról a külügyminiszter hivatalos kommunikét fog kiadni.

Az „Universul” a román-orosz politikai tárgyalásokról azt jelenti, hogy a szovjetkor-

mány válaszolt a román kormány legutóbbi javaslatára, amelyben Salzburgot ajánlotta a tárgyalások színhelyül és január közepén kívánta azokat megkezdeni. A szovjetkormány nem fogadta el a Románia által javasolt időpontot, valamint Salzburgot sem tárgyalási színhelyül, mire a román kormány Varsót ajánlotta azzal, hogy a tárgyalások időpontját majd azután állapítsák meg, ha a moszkvai kormány már elfogadta Varsót. A lap valószínűnek tartja, hogy ez az időpont február elején lesz, mert most a szovjetkormány inkább azzal törődik, hogy Anglia hivatalos elismerését megszerezze. Ami az odesszai gazdasági tárgyalásokat illeti, — írja az „Universul” — a kormány szünetelteti azokat a varsói tárgyalások befejeztéig, mert az orosz kívánások feltételül szükségesek a két állam diplomáciai viszonyának előzetes tisztázását.

Baldwin bejelentette lemondását

Bizalmatlanságot szavaztak a konzervatív kormánynak. Az angol király Macdonaldot bízta meg a kabinetalakítással. Február tizenegyedikén mutatkozik be a munkáskormány. Baldwin elintézettnek tekinti Lloyd George pártját

(London, jan. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Az alsóház tegnap 328 szavazattal 256 ellenében bizalmatlanságot szavazott a Baldwin-kormánynak. A kabinetet leszavazó ülésen jelen volt a walesi és yorki herceg is. Szavazás után Baldwin záróbeszédében összefoglalta kormányának érdemeit. Többek között elmondotta, hogy az ő kormánya rendezte az amerikai adósságok ügyét, megkötötte a külföldi adósságok az angol egyezményt és a lausannei békeszerződést, valamint rendkívül nehéz időkben tartotta Franciaországgal az antantot. Baldwinék eredményesebben leküzdötték a munkanélküliséget, mint bármely más kormány. Végül kijelentette Baldwin, hogy a konzervatívpart

higgadt, bíráló ellenzéki politikát

fog a munkáspárti kormánnyal szemben folytatni, anélkül, hogy gáncot vetni igyekezzék Macdonaldnak. Anglia jövője, fejezte be Baldwin a beszédét, a konzervatívok és a munkáspártiak kezében van. A liberális pártot elintézettnek tartja.

Az alsóház kedden délután két órakor ismét összeült. Az ülés lefolyásáról még nem érkezett jelentés, de kétségtelen, hogy Baldwin bejelentette lemondását. A parlamentet elnapolták február tizenegyedikéig, amikor Macdonald el fogja mondani programbeszédét. Politikai körökben úgy tudják, hogy

Macdonald kedden délelőtt audiencián jelent meg

György királynál, aki megbízta a kabinetalakítással.

London, jan. 22. A bizalmatlansági indítvány megszavazása előtt John Simons, a liberális párt szónoka azt fejtette, hogy azok sem viseltetnek bizalommal a Baldwin-kormánnyal szemben, akik a bizalmatlansági indítvány ellen fognak szavazni. Azon sajnálkozott Simons, hogy a kormány nem lépett vissza a rája nézve kudarcra végződött választások után, mert ezzel értékes heteket takarított volna meg az új kormánynak. A szónok ezután kijelentette, ő nem szocialista, hanem libe-

rális, de a tények megmutatják, hogy sok gyakorlati kérdés van, amelyekben

a liberálisok a munkáspárttal együtt eljárhatnak.

Baldwin ironikusan válaszolt Simons beszédére. Feltűnést keltett az a bejelentés, hogy jobb szeretett volna a választások után mindjárt lemondani, de magasabb tekintély (a király) visszatartotta ettől a lépéstől. Baldwin bejelentette, hogy pártja bíráló ellenzéki megy át s azt hiszi, Macdonald százhetvenöt szavazatra nem építheti fel a szocialista államot. Kijelentette még Baldwin, hogy a konzervatívok nem fogják mindentéle akadékoskodással és kontörtalazással megakadályozni a munkáspártot hivatásának betöltésében.

Macdonald kijelentette, azt hiszi, hogy az a lépés, melyet az alsóház megtenni szándékozik,

szerecsens lépésként lesz elkönnyvelhető az ország történetében.

Ami a szocializmustól való félelmet illeti, a munkáspárt mindent elkövet ennek a félelemnek az enyhítésére és kiküszöbölésére.

Ezután megszavazták a bizalmatlansági javaslatot. A szavazás után Baldwin azt indítványozta, hogy a parlamentet február tizenkettedikéig napoják el. A többség azonban ellenezte ezt a javaslatot s így az alsóház ma ismét összeül. Tegnap éjjel, amikor az ülést bezárták, a munkáspárti képviselők lelkesen éljenezték Macdonaldot, a konzervatívok pedig ellentűntetésül Baldwint. Politikai körökben azt hiszik, hogy holnap-holnaputánra együtt lesz a munkáspárti kormány. A szabadelvű párt és a Labour Parby képviselői ma délután értekezletet tartanak.

Páris, január 22. A francia sajtó Baldwin bukásáról írva, azzal vádolja, hogy késedelmeskedett a francia-angol ellentétek megoldásával. Elismeri azonban róla, hogy Franciaország barátja volt.

ARSA

valamint váltó-
nagy raktár.

viselete
reglaryári beren-
aira.

Lloyd 1572

A
LEGFINOMABB
CSEMEGE
A

ALLA-
E HALKONZERV

ató minden fűszer- és
megekereskedésben

toda

müeket

jobb!

ugyár

et és butor-
ncsorozás
arájánlatot

Rotschild báró meg akarja nyerni a zsidó nagytőkét Palesztina számára

Uj gyarmatosító társaságot alapított. „Hol maradnak az amerikai milliomok“

(Páris, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Abraham Goldberg, a kiváló amerikai zsidó újságíró nemrégiben meglátogatta Rotschild Edmund bárót Párisban és másfélórás beszélgetést folytatott vele. Az érdekes találkozásról a newyorki „Jewish Morning Journal“-ban többek között ezeket írja Goldberg:

A báró dolgozószobájában fogadott. A kor kissé megtúrta Rotschildot, de imponáló megjelenése még mindig erős benyomást tesz az emberre. A szeme szeliden elkalandozik a messzeségbe. Kérdéseimre a következőket mondotta:

— Majdnem negyven éve dolgozom Palesztináért. Ön még talán meg sem született, amikor a Palesztina-munkát megkezdtem. Most már közel járok a nyolevanhoz és egyetlen életcélom: Erec Jisrael.

Informáltam a bárót az amerikai Keren Hajeszód-munkáról és arról a Palesztina-határozatról, melyet a szenátus és a képviselőház elfogadott. Erre a báró megjegyezte:

— Nagy örömmre szolgál hallani, hogy az amerikai cionista szervezetnek olyan hatalmas sikerei vannak pénzügyjűtéseiével és hogy Weizmann professzor annyira népszerű Amerikában. De mit tesznek Palesztináért a gazdag zsidók, a milliomosok? Vathan Strauss tevékenységét jól ismerem, de hol maradnak Amerika többi zsidó milliomosai? Most sokat lehet és sokat kell tennünk Palesztináért.

Erre csak azt felelhettem, hogy a zsidó milliomosok sajnos még távotartják magukat. Az ugynevezett német-zsidó milliomosok fél centet sem adnak Palesztina-munkára s nem is törődnek vele. Az orosz-zsidó milliomosok, akikből ma sok van Amerikában, legalább jobban érdeklődnek a Palesztina-munka iránt, de Palesztináért még alig tettek valamit. De vannak már jelek, hogy az amerikai német-zsidó milliomosok is megnyerhetők lesznek a Palesztina-munka számára Louis Marshall révén, aki nagyon közel áll a cionizmushoz. Ezzel kapcsolatban megemlítettem azt a látogatást is, melyet a báró fia, James Rotschild tett Amerikában, akinek nagy befolyása van az amerikai német-zsidókra. A báró figyelemmel hallgatott végig s aztán így szólt:

— Nagyon érdekes. Remélem, fiam utazásának nem marad el a hatása. Azt hiszem, hogy a fiam is az én utamon fog járni s még tulszárnyal engem. Kimondhatatlanul szereti Palesztinát. S ami a gazdag amerikai zsidókat illeti, önnök öröme lesz hallani, hogy „Pica“ (Palestine Jewish Colonisation Association) elnevezéssel új szerveze-

tet létesítettem, melynek elnöke James, a fiam, célja pedig az, hogy a gazdag zsidókat bevonja a Palesztina-munkába. A „Pica“ tagjai saját rizikójukra bármilyen vállalkozásba kezhetnek Palesztinában, akár a gyarmatosítás, akár az ipar terén. Eddig egymagamban végeztem ezt a munkát. Most már majdnem 80 éves vagyok, nem sokáig élek, hajlandó vagyok tehát ezentúl mások segítségével folytatni. Munkámhoz most már gazdag zsidók segítségével akarom megszerezni. Az általam létesített „Pica“ nem akar a Keren Hajeszód konkurense lenni, mely elsőrangú munkát végez. Isten őrizz! Nagy híve vagyok a cionista szervezetnek, bár véleményem szerint nem hangsúlyozza ki eléggé a mozgalom vallásos alapelveit. Az új palesztinai telepítési organizációval azt akarom elérni, hogy egyesével, vagy összességükben, akár nagyobb csoportokban bevonjam azokat a gazdag zsidókat, akik valami nagyot akarnak alkotni Palesztinában. Ezt a „Pica“ fogja számunkra megcsinálni. Fărădozásainkért nem várunk jutalmat. Amerikában vannak-e olyan zsidók, akik érdeklődnek az ügy iránt? Most vannak a „Pica“ alapszabályai az angol gyarmatügyi hivatalnál jóváhagyás végett s mihelyt ez megtörténik, élénk tevékenységet fogunk indítani s remélem, amerikai zsidók is fognak jelentkezni.

A beszélgetés ezután Herbert Sámuel fő kormányzóra terelődött. Rotschild báró vette át ismét a szót:

— Sir Herbert Sámuel a megfelelő ember a maga helyén. Súlyos feladata van, melyet sok tapintattal hajt végre s ami a legfontosabb, Sir Sámuel arra törekszik, hogy igazságos legyen az arabokkal és Palesztina többi lakosságával szemben. Nagy szerencsétlenség lenne az egész világ zsidóságára és palesztinai jövőnkre, ha másképp járna el, mint ahogy most teszi. Egyáltalán nem célja pillanatnyi eredményeket hajszolni, hogy közben elveszítse a jövőt, mely a kezében van. Sámuel, az első zsidó fejedelem, igazságával vívta ki magának a nemzsidó világ bizalmát. Békét akarunk az arabokkal s meg is lesz velük a béke. Megjön a béke. A zsidók nem akarnak erőszakos uralmat Palesztinában mások fölött. Ez zsidótlan lenne s ellentmondana a zsidó felfogásnak. Otthont akarunk Palesztinában, lehetőséget akarunk kapni arra, hogy képességeinket kifejleszthessük és megmutathassuk a világnak, mit tudnak teremteni a zsidók.

Minden zsidó rendezvényen propagáljátok a Keren Kajemetet!

Egy zsidósors

Regény. Dán nyelven írta MÉR AÁRON GOLDSCHMIDT

Mindamellett lelkiismerete nem tudott teljesen megnyugodni.

Olyan kínos volt neki valahogy belékezdni, a helyes formát megtalálni az elmondásra, de minthogy a lány még mindig némán ment az oldala mellett, viszont ő maga zavarában másról nem is tudott beszélni, összeszedte minden bátorságát és azt mondta:

— A nagybátyámnál ma este lakodalm lesz. Férjhez megy a lánya.

— Nos, — mondotta Thóra, — akkor valószínűleg téged is meghívtak.

— Meg, — válaszolt Jákob és ebben a pillanatban nagyon fájt neki, hogy a lány olyan természetesnek veszi, hogy őt nem hívták meg. Tehát mindig előtte lebegett az a gondolat, hogy választó fal áll közöttük. — Igen, meghívtak.

— Elmegy?

— El akarnék, — ámbárhogy...

— Eredj csak kedves! — mondotta a lány — és mulass jól.

Az a rezignált hang, amellyel ezt mondotta, rosszul esett Jákobnak. Anyyira hálásnak érezte magát azért a készségért, amellyel a lány jószívvel látta az ő örömet, hogy gondolataiban valami olyasmi után kutatott, amivel viszonzni tudná ezt neki, hogy megörvendeztesse és felvidíthassa.

Beértek az erdőbe, egy tisztáson, mely a sund felé terült el. A fűbe heveredtek.

A kora délutáni nap forrón tüzött a tengerre, amely úgy terült el a szárazföld lába előtt, mint valami hűs kutyta. Künn az öbölben szeliden siklottak, csaknem észrevét-

lenül, ragyogó, fehérítő hajok. A kicsiny Hoen-sziget partjai egy bizonytalankodtak szemük előtt, mint egy kékes felhősáv, amely halk remegéssel éri uti a horizontot. A fák alatt hűvös volt és hang nem hallatszott, csak néhanéha egy-egy megszakított magányos madár-pittytetés. Sokkal jobban érezték magukat a madarak, semhogy hosszú társalgásba bocsátkoztak volna egymással.

Hosszu hallgatás után végre Jákob megtörte a csendet.

— Milyen természetelleneseknek is bizonyulnak az emberek, — mondotta — ha a természetet megfigyeljük! Ezer semmiségért hogyan megmarakszunk mi emberek egymással és keserítjük egymás életét, pedig milyen boldogan tudnánk élni! Milyen szánakozó mosollyal nézhet le ránk a nagy természet, ha megfigyel bennünket! Nekem is mintha tályog hullna le szememről, bánkódással érzem ebben a pillanatban, hogy milyen nagy az én saját bűnöm is abban a kínos viszonyban, mely köztem és családom között van. Tudod, Thóra, egyszerűen odamegyek nagynénédhez és békejebbot nyujtok neki. Ha csak egy jó szót is szól hozzám, akkor itthon maradok és nem megyek el az esküvőre. Szeretném, ha csak hozzátok tartoznék!

— Igazán megtenné ezt értem? — kiáltott Thóra.

— Meg, édes Thóra — és magamért! Olyan boldog vagyok ebben a pillanatban és olyan tisztán látok mindent! Férfiatlanság volna tőlem, hogy olyan hosszú ideig gyáváskodtam, gyöngének mutatkoztam és engedtem.

— Oh, hála istennek! Akkor még minden jóra fordul! Hiszen ők is mindig mondták, hogy semmi akadályja se volna, ha csak te...

— Ha csak én?

— ... áttérnél a mi hitünkre.

Azt akarjuk, hogy mint nép ismét nagyok legyünk szellemileg. Ha ezt elérjük, az elismerés sem fog elmaradni. A szellemi nagyság előtt fejet hajt a világ. Fizikailag nagygyá lenni nincs lehetőségünk. Szellemi tekintetben azok lehetünk. A lehetőséget erre a Balfour-deklaráció adja nekünk s most rajtunk a sor, mindent meg kell tennünk, ami örünk-ből kitelik.

Lassabban járnak júniustól a román vonatok

Menetrendi tárgyalások Bukarestben és Kassán. A MÁV. már leküldte az új menetrend direktívát

(Kolozsvár, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A vasuti menetrendeket évenként júniustól júniusig állapítják meg. Itt van tehát már az ideje, hogy a CFR. igazgatósága is foglalkozzék ezzel az új menetrenddel. Bukarestben ez ügyben értekezlet volt, ma pedig arról értesültünk, hogy Sassy Nagy László dr., a vasut menetrendi osztályának vezetője Kassára utazott. Ezekről a bukaresti tárgyalásokról és a kassai utazás céljairól a következő információkat kaptuk:

— A CFR. igazgatóságot jelenleg igen erősen foglalkoztatja a júniusban életbe lépő új menetrend kérdése. Bukarestben ez ügyben fontos tárgyalások voltak, amelyen a menetrend kérdését nagyjában tető alá hozták. Az új menetrend nem hoz nagyobb változásokat, a vonatindulások legnagyobb részt a régié maradnak, csak a menetidő lesz hosszabb. A pálya mindenütt olyan gyenge állapotban van, hogy amíg azt teljesen rendbe nem hozzák, kénytelenek vagyunk a vonatokat lassabban jártni.

— A szomszédállamokkal is fel kell venni a tárgyalásokat, hiszen a vonatok nagyrésze határ-állomáson csatlakozó vonat. Ez ügyben a MÁV. től megkaptuk a direktívákat, amelyek szintén nem hoznak változásokat és bennünket csak Biharpüski szempontjából érdekelnek. A csehszlovák köz-társasággal 23-án lesznek a tárgyalások Kassán. E célból ma elutazott dr. Sassy Nagy László a kolozsvári üzletvezetés megbízásából. A delegáció többi tagjai román részről: Dancesiu főfelfüg-gelő Szatmárról, Atulescu direktor és Kacsula menetrendi referens Bukarestből. Ezek a tárgyalások csak néhány napot vesznek igénybe.

— A többi környező állammal is fel kell venni a tárgyalásokat. Hogy ezek mikor lesznek, nem tudjuk, ezek azonban nem is érintik a kolozsvári üzletvezetést.

— Ha majd az összes tárgyalások lefolytak, összeül Bukarestben újra a CFR. menetrendi bizottsága és megállapítják pontosan és végérvényesen a júniusi menetrendet.

Mondják, hogy ha egy embert halálos lövés ért, egy pillanattig úgy áll, mintha semmi se történt volna és csak azután vágódik el, mintha a halál gondolata tulságosan nagy volna ahhoz, semhogy az első pillanatban fel tudta volna fogni. Jákob mintegy elesdülködve fordult Thóra felé és a vidám mosoly még ott ült arcán. De egy pillanattal később már halálos sápadtság borult arcára. Fölállott és az erdőn és kerten keresztül visszament a lánnyal.

— Haragszol reám? — kérdezte a lány és ajka megvonaglott.

— Oh nem, — válaszolt továbbmentében és jóformán azt se tudta mit mondott.

Észre se vette, hogy már a kertbe értek, hol is vendégek voltak, többek között Engberg hadnagy is. A hangos társalgás zaja ébresztette csak újra tiszta öntudatra. Akkor aztán gyorsan istenházadót mondott és távozott.

Thóra gyötrődő hangon mondotta:

— Holnap délnél 12 órakor a városba megyek bevásárolni. Nem kísérsz el?

— Igen, — felelt Jákob és elhagyta a házat.

Amikor már jó darab utat megtett, megállott és fejét egy fának hajtotta.

— Hát így rágtá ki féreg az én palántámat, akit nagyra ápolgattam, aki alatt árnyékot akartam találni! — De ő nem bibás benne. Mérget öntöttek a fülbe... hajh! Ha volna erő, kiszakítani körükből... hiszen olyan igen szeretem...

Barátságatlanul váltam el tőle, — gondolta később, hogy utját folytatta... És mégis hogyan tudjak vele most újra találkozni... oh istenem, sulyosan nehezedett rám a te kezéd, de nagyon is igazságosan.

Thóra néhány lépésnyire elkísérte az uton.

(Folyt. köv.)

A vádi fővád

(N

sítójától

Besser H

láról, aki

séggel m

éjzaka v

venednek

ahol dr.

dani a p

A

terjedő h

aprólékos

Sovrea V

Józset és

társakat a

nét pedig

többi nyo

gálat so

dat. A f

beidzését

tussal kés

tárgyalás

és dr. Ke

be, akik

dönthetik

A v

készülő t

büntető b

a tanuk é

nácselnök

széki tárg

lanul nagy

lásra kibo

kodták.

.....

Egy tánc

Engedélyez

(Kolo

tól.) Ezid

féle hatós

ták, amire

táncitanáro

Idővel a h

hinni, hog

vartalanul

Dr. I

táncitanáro

tustól a R

kaptak tán

hány napig

a termet id

relte ki és

Hosszús k

12. szám al

azelőtt nyo

relték. A

délyt, mire

Egy

Constantin

és panaszál

ból felhalla

a nyugalmá

kolát szünt

kérésnek és

vizsgálják,

szünet negy

oltóféparanc

álló bizottsá

pitotta, hog

semmi ok

tanítást.

Popov

megjelent 82

let alapján,

számu rende

engedélyét. I

ták, amenn

órától esti l

táncitanárok

meg, ami jó

pantotta. Az

kifogást sem

talosan kiadó

soknak a zen

Tegnap

Radnay Zolt

inspektor kö

ujabb kérelm

iskolának nin

ismét nagyok legyünk... elismerés sem fog elől... nincs lehetőségünk... nekünk s most rajt... tenünk, ami erők...

...stól a román

Karostben és Kassán... menetrend direktíváit

Az Uj Kelet tudósít... deket évenként j... meg. Itt van tehát... igazgatósága is... menetrenddel. Buka... ezlet volt, ma pedig... Nagy László dr... ának vezetője Kas... karesti tárgyalások... ról a következő in...

got jelenleg igen erő... életbe lépő új me... ez ügyben fontos... a menetrend kérdését... az új menetrend nem... sokat, a vonatindu... giek maradnak, csak... A pálya mindenütt... hogy amíg azt tel... énytelenek vagyunk a

kal is fel kell venni... hatok nagyrésze határ... Ez ügyben a Mán-tól... amelyek szintén nem... tunket csak Biharpüs... ek. A csehszlovák köz... a tárgyalások Kassán... Saszy Nagy László a... gbizásából. A delegáció... Dancesiu főfelügyelő... tor és Kacsula menet... Ezek a tárgyalások... igénybe.

zö állammal is fel kell... gy ezek mikor lesznek... nem is érintik a ko... es tárgyalások letolynak... a CFR. menetrendi bi... pontosan és végérvénye...

egy embert halálos lö... gy áll, mintha semmi... azután vágódik el... tulságosan nagy volna... pillanatban fel tudta... egy elcsudálkozva for... lám mosoly még ott... attal később már ha... cára. Fölállott és az... visszament a lánnyal... — kérdezte a lány

alaszolt továbbmenté... tudta mit mondott... y már a kertbe értek... többek között Engberg... rsalgás zaja ébresztette... ra. Akkor aztán gyor... t és távozott... gon mondotta:... 12 órakor a városba... n kísérsz el?... Jákob és elhagyta a

rab utat megtett, meg... hajtotta... ai féreg az én palántá... attam, aki alatt árnyé... — De ő nem bibás... a fülébe... haj! Ha... körükből... hiszen

áltam el tőle, — gon... folytatarta... És mégis... most újra találkozni... nezedett rám a te ke... gosan... snyire elkísérte az uton... kb.)

Február negyedikén lesz a mezőtelegi gyilkosság főtárgyalása

A vádirat szándékos emberöléssel vádolja a két fővádlottat. Széjjelkapkodták a főtárgyalás összes jegyeit

(Nagyvárad, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Hirt adott annak idején az Uj Kelet Besser Hugó mezőtelegi plébános tragikus haláláról, akit kóbor cigányok vadállatias kegyetlenséggel meggyilkoltak és kiraboltak. A borzalmas éjszaka véres részletei a közeli napokban meglevőnek a büntető bíróság tárgyalótermében, ahol dr. Szöllösy Gyula tanácsa fog ítéletet mondani a plébános gyilkosai fölött.

A vád képviselője már elkészült a több ivre terjedő hatalmas vádirattal, amely a bűnpör legaprólékosabb részleteit is felöleli. A vádat dr. Sovrea Valér vezetőügyész képviseli, aki Ajtai József és Lakatos Sándor cigányokat mint tettestársakat szándékos emberöléssel, Lakatos Sándornét pedig bűnrészességgel vádolja. A vádirat a többi nyolc cigánnyal szemben is, akiket a vizsgálat során szabadonbocsátottak, fentartja a vádat. A főügyész a vád igazolására ötvenhét tanu beidézését kérte, de a védelem is teljes apparátussal készült fel a február negyedikére kitűzött tárgyalásra. dr. Ciatlau Virgil, dr. Percel Adolf és dr. Kertész Ferenc védők sok tanut jelentettek be, akik véleményük szerint vallomásaikkal megdönthetik a vádirat állításait.

A város közönségét élénken foglalkoztatja a készülő tárgyalás és arra való tekintettel, hogy a büntető bíróság II. számú terme képtelen befogadni a tanuk és érdeklődők nagy számát, Szöllösy tanácselnök rendelkezése a tárgyalást a régi esküdt-széki tárgyalóteremben tartják meg. A város szokatlanul nagy érdeklődésére jellemző, hogy a tárgyalásra kibocsátott összes jegyeket máris szétkapkodták.

Egy tánciskola a hatósági rendelkezések labirintusában

Engedélyezték és újra betiltották a Radnay-féle táncanfolyamot

(Kolozsvár, jan. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ezidén a kolozsvári táncanárokat különféle hatósági intézkedésekkel igen sokat zaklatták, amire részben az egymás ellen konkuráló táncanárok különböző intrikái okot adtak. Idővel a béke helyreállt és már azt lehetett hinni, hogy a táncanárok az idei szezonot zavartalanul fejezhetik be.

Dr. Radnay Zoltán és neje Fényes Janka táncanárok október 10-én Popovicu prefektustól a Redut nagytermében szóló engedélyt kaptak táncanításra. Azonban mindössze néhány napig tarthattak csak kurzusokat, mert a termet időközben egy másik táncanárnő bérelte ki és így ők helyiség nélkül maradtak. Hosszas keresgélés után a Deák Ferenc-utca 12. szám alatt találtak egy üres termet, ahol ott azelőtt nyomda volt és a helyiséget ki is bérelték. A rendőrség újra kiállította az engedélyt, mire megkezdték a tanítást.

Egy hét után a házban lakó Sudetianu Constantin tanár panaszt emelt a rendőrségen és panaszában hangoztatta, hogy a tánciskolából felhallatszik a zongora lármája, ami zavarja a nyugalmát. Kérte a rendőrséget, hogy az iskolát szüntesse be. A rendőrség helyt adott a kérésnek és ideiglenesen, amíg az ügyet megvizsgálják, az iskola működését beszüntette. A szünet negyedik hetében a főorvosból, a tűzoltóparancsnokból és egy rendőrkapitányból álló bizottság szállt ki és a bizottság megállapította, hogy a táncanfolyam folytatása ellen semmi ok nincs és engedélyezték a további tanítást.

Popovicu rendőrprefektus az október 6-án megjelent 82757. számú belügyminiszeri rendelet alapján, ami magában foglalja a 25797-906. számú rendeletet is, újra kiállította az iskola engedélyét. Ezt az engedélyt azonban korlátozták, amennyiben a tanítást csak délután öt órától esti 10 óráig engedték meg. Emiatt a táncanárok a baba-kolonokat nem tarthatták meg, ami jövedelmüket lényegesen megcsapantotta. Az így korlátozott engedély ellen semmi kifogást sem lehetne támasztani, mert a hivatalosan kiadott házirend is engedélyezi a lakosoknak a zenét este tíz óráig.

Tegnap délután öt órakor felhívták dr. Radnay Zoltánt a rendőrségre és ott Bogdán inspektor közölte vele, hogy Sudetianu tanár újabb kérelmére, aki arra hivatkozott, hogy az iskolának nincs meg a nyilvánossági joga, a

városi tanács az iskolát beszüntette. Dr. Radnay hivatkozott a novemberben megjelent rendeletre, amely kimondja, hogy a tánciskolák ügyébe a városi tanács nem avatkozhat be. Erre kérte a határozat felfüggesztését addig, míg a sérelmes határozatot a belügyminisztériumnál megfellebbezi.

Felebbezésre azonban már nem kerülhetett a sor, mert egy órával később egy rendőr jelent meg az iskolában, aki kézbesítette a városi tanács határozatát, amelynek értelmében

Január huszonkilencedikén kezdődnek a parlament ülései

A minisztertanács megállapította a parlament elé kerülő törvényjavaslatok sorrendjét. A bukaresti opera koncessziója még nem végleges

(Bukarest, jan. 21. Az Uj Kelet tudósítójától.) A háromhetes parlamenti szünet után ma ült össze az első minisztertanács. A mai minisztertanácscon, amelyen Bratianu Jonel elnökölt, Duca külügyminiszter részletesen beszámolt a belgrádi konferenciáról. Azután Anghelescu közoktatásügyi miniszter tett jelentést a középiskolai reformtervezet első részről. Javaslatának többi részét a legközelebbi minisztertanácscon fogja előterjeszteni.

A minisztertanács megállapította a parlament elé kerülő törvényjavaslatok sorrendjét. Először a

már a tegnap estére hirdettét órát sem tarthatták meg, mert az óra megtartása esetén a tanács karhatalom igénybevételét helyezte ki látásba. Dr. Radnay, akit az intézkedés kérésétől fosztott meg, panaszával a táncanárok egyesületéhez fordult, amely az ügyet a belügyminiszter tudomására fogja hozni. Igazolta hivatalos nyugtákkal, hogy a husz nap alatt, amíg iskolájában tanított, több mint háromezer lej luxusadót fizetett be a kolozsvári adóhivatal pénztárába.

gazdasági jellegű javaslatok kerülnek sorra, azután a közoktatásügyi reform, majd a közigazgatási reform. A parlament január 29-én nyílik meg.

Lepadatu miniszter a minisztertanács után kijelentette, hogy a bukaresti opera koncessziójának még nem végleges, a tárgyalások még folynak a miniszter és a koncesszióra pályázók között. Ha az állam által felállított feltételeket a színházra reflektálók elfogadják, akkor megkapják a koncessziót, ellenesetben megmarad állami intézetnek.

Zalaegerszegré internálják a bombarejtegetőket

A budapesti főkapitányság hivatalos kommunikéje. Eskütt Lajost átkísérik az ügyészségre. Amerikai pénzügyi főbiztost akarnak kinevezni Magyarországra, a jövő hónapban megkezdik a magyar kölcsön kibocsátását

(London, jan. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A magyar kölcsön bizottsága befejezte a párisi pénzügyi bizottság jelentésének tárgyalását és hozzájárult némi módosításokkal annak az átiratnak a szövegéhez, amelyet a jóvátételi bizottsághoz intéznek. A bizottság elfogadta a francia delegátus javaslatát, mely szerint a jegyzőkönyvnek aláírása csak akkor fog megtörténni, ha a jóvátételi bizottság megszüntette a békeszerződés értelmében Magyarországgal szemben fennálló zálogjogokat. A bizottság hozzájárult ahhoz, hogy február közepén a magyar kölcsön kibocsátassék. A bizottság munkája holnap fejeződik be, amikor Robert Cecil aláírja a jóvátételi bizottsághoz intézendő jegyzékét.

London, január 22. A magyar kölcsön-ügyben a jóvátételi bizottság határozata néhány napon belül várható. Párisi jelentés szerint a pénzügyi albizottság tervet dolgozott ki, mely lehetővé teszi, hogy

a kölcsönt február közepéig kibocsássák.

A kölcsön legnagyobb része Angliában, az Egyesült-Államokban, Svájcban, Olaszországban és a Skandináv-államokban fog elhelyezést találni. Nagy hajlandóság mutatkozik illetékes helyen arra, hogy Magyarország főbiztosi tisztjét

az Egyesült-Államok képviselőinek ajánlják fel. Budapest, január 22. A rendőrkapitányság a fegyverrejtegetési ügyben lefolytatott nyomozásról a következő hivatalos jelentést adta ki: „A legutóbb felderített fegyverrejtegetéssel kapcsolatban a nyomozás anyagából

két egymástól különálló tényállás

volt megállapítható. Az egyik fegyverrejtegetés tettesei Gyallay Mihály, Turchányi Egon és dr. Kiss Ede. Mitnőgy bűntett, vagy vétség gyanúja nem merült fel, Gyallay és társai ellen jogosulatlan fegyvertartás miatt nemcsak kihágási, de internálási eljárás is folyamatban van. Gyallay jelenleg is fogoly a toloncházban. A másik tényállás a régebben felozlatott közbiztonsági alakulatoknak be nem szolgáltatott fegyverei és robbanóanyagaira vonatkozik. Ebben az ügyben

a nyomozást tovább folytatják.

A megtalált és összeszedett fegyvereket és robbanóanyagokat átadják az illetékes hatóságnak.

Budapestről jelentik: A ma megtett jelentés alapján az előbb csak őrizetbe vett Eskütt Lajost zsarolás, lopás és rágalalmazás miatt letartóztatták. Valószínű, hogy a rendőrség még ma átkísérteti az ügyészségre.

Bukaresti rendőrök véres harca három banditával

Meggyilkolták a kézrekerítésükre kirendelt rendőröket. A bukaresti rendőrség csapdába csalta a rablókat, egyet revolverrel letértelt, kettőt letartóztatott

(Bukarest, jan. 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarest külvárosait hónapok óta tartotta rémületben egy rettegett rablóbanda, amelynek mindenre elszánt tagjai a legsötétebb gaztettek elkövetésétől sem riadtak vissza. A felfegyverzett banditák páratlan vakmerőséggel csaptak rá a külvárosok lakóira és azt, aki a legcsekélyebb ellenállást tanúsított, könyörtelenül legyilkolták. Nicolceanu tábornok rendőrprefektus a bukaresti rendőrség egész készenlétét mozgósította és valóságos hajtóvadászatot rendezett a vakmerő haramiák kézrekerítésére.

Legyilkolták öt rendőrt

A rendőrség megfeszített munkája ellenére sem tudott eredményt elérni, mert a haramiák sem üldözésükre kirendelt rendőröket és detektíveket egyenként megsejték és vérlázító kegyetlenséggel legyilkolták. Az elvetemedett rendőrgyilkosok véres garázdálkodását Bukarestben öt rendőrözvegy és tizenöt árva siratja, akiknek kenyérkeresői bátor kötelességtudásuknak estek áldozatául.

A rettegett banditák a sorozatos gyilkosságok után olyan félelmetes hírnévre tettek szert, hogy alig akadt rendőr, aki üldözésükre vállalkozni mert volna. A bukaresti rendőrség végül is rájött arra, hogy erőszakkal nem boldogul és minden részletében jól megfontolt

cselhez folyamodott, csapdát készített, amelybe az elővigyázatlan banditák végül is belezuhanhantak.

Lótolvajnak maszkírozta magát az egyik detektív

Hosszas és fáradságos nyomozás után Stefan Popescunak sikerült megállapítania a rettegett rablók kiletét. A vizsgálat során ugyanis kiderült, hogy a bandának mindössze három tagja van: Julian Bradaenu, tolvajnevén Pia, Victor Savulescu, tolvajnevén Ogaru és Petre Achim, mind a hárman régi ismerősei a regáti rendőrségeknek és büntetőhatóságoknak és alig egy évvel ezelőtt, mintegy huszonhétévi kitöltetlen fegyházbüntetéssel együtt, szöktek meg a vacarestii fegyházból. Popescu rendőrkapitányának bizalmasan besúgták, hogy a három haramia Bukarestből Giurgiuba tette át a székhelyét és a környékbeli falvak hirhedt lótolvajainál rejtőzködtek el.

A rendőrkapitány egyik legügyesebb detektívét, Marin Boltasut Giurgiuba küldte, hogy csalja lépze a giurgiuui lótolvajok két nesztorát, Ilie Zaverát és Nicoleta Andrucat, akik állítólag tudtak a banditák hollijéről.

A detektív teljes sikerrel végezte el feladatát. A két hirhedt lócsiszárral elhitette, hogy ő is lólopással foglalkozik és két lopott lovat szeretne értékesíteni náluk. A lótolvajok

annyira megbíztak benne, hogy háromszáz lej előleget is átadtak neki a lopott lovakra és megkérték arra, hogy a két lovat Ivan Matei cimborájuknak, aki Teleormanban lakik, adja le. Beszélgetés közben azt is elárulták neki, hogy a három bukaresti banditát éppen Ivan Matei látja vendégül.

Hajsza a banditák után

A detektív azonnal beszámolt utjának váratlan eredményéről Popescu rendőrkapitánynak, aki nagyszabású haditervet dolgozott ki a banditák kézrekerítésére. Bukarestből nagyobb rendőrcsapat indult el Popescu kapitány vezetésével Giurgiuba és megérkezésük után azonnal körülfogták Matei Iván házat. Boltos detektív megkocogtatta az öreg lócsiszar ablakát és bekiáltotta, hogy elhozta a két lopott lovat. Matei kaput nyitott, mire a rendőrök berohantak az udvarba és hosszas dulakodás után megkötötték a vén lótolvajt. Matei előbb semmiről sem akart tudni, végül is két pofon után visszatért az emlékezőtehetsége és elárulta, hogy Bradeanut, azaz Piát és Petre Achimot a szomszédban lakó bátyja, Radu Matei rejtegeti, Savulescu, azaz Ogaru pedig egy Buzatu nevű favágó erdőmelletti kunyhójában huzta meg magát.

Agyonlövök a lövöldöző banditát

Popescu kapitány erre két részre osztotta csapatát. Ő maga több rendőrrel és detektívvel Matei Radu háza felé indult, míg a csapat másik része Ogaru felkutatására kerekedett fel. Popescu kapitány Radu Matei háza előtt elfogta ennek kistitát, aki a kapuban bámészkodott. Ráparancsolt a fiura, hogy valami ürüggyel csalja ki a két banditát a házból. A fiu azonban ahelyett hogy eleget tett volna a parancsnak, segítségért ordított, mire a két bandita, aki megosztelte, hogy a rendőrség a nyomában van, az ablakon keresztül lövöldözni kezdett. Popescu kapitány erre zseblámpájával bevilágította az ablakon és felszólította a két banditát, hogy adja meg magát. Pia válasz helyett revolverével a kapitányra célzott, de mielőtt még elsűthette volna revolverét, Popescu kapitány jól irányított lövésével agyonlövötte. A rendőri készletesség ezután Popescu kapitány parancsára berohant a házba, ahol csak a házigazdája és a halott Piara bukkantak, a másik haramiának, Petre Achimnak, nyomaveszett. A házigazda semmi fenyegetésre sem akart felvilágosítást adni Petre Achim titokzatos eltűnéséről. A rendőrök felkutaták a ház mindkét szobáját, azonban minden eredmény nélkül. A ház két szobáját egyetlen buboskemence fűtötte, amelyet mindkét szobából fűteni lehetett. A rendőrség emberei előtt kétségtelen volt, hogy a bandita csak a kemencébe rejtőzködhetett el és mikor többszöri felhívás ellenére sem hajlandó előjönni, a kemence egyik nyílásában tüzet raktak, mire a bandita a kemence másik ajtaján előbujt és egyenesen a reá várakozó rendőrök karjai közé szaladt.

Álmában lepték meg a harmadik banditát

Ugyanebben az időben a rendőrcsapat másik része Buzatu viskóját vette körül, ahol Ogaru rejtőzködött. A rendőrök óvatosan behatoltak a kunyhóba, ahol Ogaru álmában lepték meg s mielőtt még védekezésre gondolhatott volna, bilincsekbe verték. A két banditát tegnap este erős fedezettel Bukarestbe vitték, ahol azonnal megkezdtek kihallgatásukat. A kihallgatás során a rablók száznál több betörést és tíz gyilkosságot vallottak be, de valószínű, hogy sokkal több bűnt követtek el. A bukaresti rendőrség most a bűnlajstromuk kiegészítésén fáradozik.

Amerika beavatkozik a mexikói felkelésbe

Newyork, január 22. A veracruzai kikötőben az amerikai hajórajnak nyolc egysége tartózkodik, hogy a tampicói kikötőben kikényszerítse az amerikai hajók szabad hajózását. Tampico mellett két amerikai petróleumgőzös áttörte a blokádot, miközben a mexikói forradalmi hajóraj ágyukkal tüzel rájuk. Erre a „Virginia” cirkáló, az Egyesült-Államok hadihajója áttörte a blokádot, benyomult Tampico kikötőjébe és tűz alá fogta a felkelőcsapatokat.

A pfalzi vizsgálat eredménye

London, január 22. Clywe angol delegátus befejezte pfalzi körútját. Ottani tapasztalatairól Mac Neil külügyi államtitkárhoz levelet intézett, melyben közli, hogy megállapítása szerint a szeparatisták uralma a lakosság többségének ellenállásával szemben csupán francia támogatással tarthatja fenn magát. A városi lakosság ellenzi a birodalomtól és Bajorországtól való elszakadást.

A szindikátusok megszűnése teret ad a szabad versenynek

A szabad verseny következtében valószínűleg leszálnak az árak

(Kolozsvár, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Uj Kelet tegnapi száma foglalkozott a malomszövetség kérdésével és regisztrálta a gabonaszindikátus és a szeszkartell feloszlását is. Ez a folyamat fokozatosan halad előre. A kormánynak az export szabaddátételéről szóló rendelete után megkezdődött a szindikátusok leépítése és valószínű, hogy a szindikátusok működése teljesen meg fog szűnni. A megszűnéseknek feltétlenül hatásuk lesz az ország közgazdaságára, hiszen a termelés eddig is szindikátusok kezében volt és

azok szabályozták a termelvények árát.

Milyen lesz ez a hatás, — ez foglalkoztatja most Románia közgazdasági tényezőit. Munkatársunk fölkereste a kis- és középkereskedők egyesülésének, a Sfatul Negustoresc egyik vezetőjét, aki a szindikátusok leépítésével kapcsolatban a kereskedelem helyzetének várható alakulásáról a következőket mondotta:

— Nem hiszem, hogy a szindikátusok megszűnésének egyetlen oka az, hogy a kormány szabaddá tette az exportot és ezzel elvette a szindikátusok legfontosabb működési terepét. A szindikátusok tagjai érdekeinek megvédésére alakult testületek, amelynek az export lebonyolításán kívül

fontos erkölcsi feladataik vannak.

Ezek a feladatok nem szűntek meg, hiszen a termelők és a kormány között mindig lesznek ellentétek. Ezeknél az ellentéteknél az lett volna a szindikátusok feladata, hogy tagjaiknak, tehát a termelés egy ága összességének érdekeit megvédje. A kormány sokkal agresszívebben léphet fel bizonyos kérdésekben a termelőkkel szemben, ha azok külön-külön, szét-huzva, egységesség nélkül állnak vele szemben, mintha egy kollektívkompart tömeggel kell tárgyalnia. A szindikátus kifelé feltétlenül egységet

Utoljára...

(Bécs, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt Brehmer Artur ismert osztrák író különös módon tréfálta meg barátait és ismerőseit. Elkészítette saját halotti jelentését és ezeket szíjjelküldötte. Az újságokban hasábos cikkek jelentek meg, amelyben írásait méltatták és sok kedves, hízogó szó esett Brehmer-ről mint egyénről is.

A gyászjelentés azonban nem közölte a temetés helyét és idejét, amit nagyvárosi emberek rendszerint nem vesznek zokon, különösen télviz idején. Kimaradt a temetés — gondolták — szegény Brehmer Artur mindig is magának való ember volt, egyénisége halálában sem akart hűtlen lenni magához: egyedül kell elvonulnia. Hagyjuk magára.

Igy gondoltok Brehmer barátai, amikor az író egy napon megjelent barátai előtt az Astoria-kávéházban.

Hüledeztek, sápadoztak, hebegtek.

Egy ember, szikár, epebajos és akinek soha egy fölösleges osztrák ezrese nincs, mindenre elszánt újságíró, tért legelőszőr magához.

— Te Artur, én úgy is azt hiszem, hogy már meghaltam. Mondd, hol vagyunk mi most?

— Ha fizetsz egy grogot — a menyországban.

— Tehát?

— Tehát egészen érthetetlen a megdöbbentések. Van valaki közöttetek, aki barátját elkísérte utolsó útján? Van valaki, aki elment volna a halott lakására megtudni, mi volt Brehmer Artur utolsó kívánsága? Talán volt özvegy édesanyja, vagy szerető felesége, akiket az író hátrahagyott kéziratával támogatni lehetne? Ilyenek vagytok ti, barátaim! Mondhatom, megérdemlétek, hogy az árnyékvilág félelme és irtózata csapott ideitekbe. Am — szolt kissé megszelídülten — meg tudok bocsátani nektek, ha a szegény halottnak gyűjtést rendeztek, gyorsan, gyorsan, gyorsan!

Megtörtént a gyorsgyűjtés és Brehmer Artur leleplezte magát. Elmondta, hogy kíváncsi volt, milyen hatást tesz jóbarátja és ellenségére a halála, ezért rendezte ezt a komédiát.

A sovány újságíró kezét mert fogni a „halottal” és jelentette, hogy a kéz meleg és puha, valószínű, hogy Brehmer igazat mond. Leültették, etették, itatták.

— Vége — mondotta a magához tértek egyike — vége. Többet nem írunk rólad Artur. Éppen elég volt. Egy hasáb és huszonnégy sor.

alkot, egy intézkedéssel beszüntetheti a termelést, sok eszköze van arra, hogy a termelést az esetleges hatalmi támadás ellen megvédje. Ezt azonban nem tekintették feladatuknak a szindikátusok, tisztán a haszon növelése céljából alakultak, a haszon legnagyobb részét képező exporthaszon megszűnt, a szindikátusok egymásután oszlanak fel, mert nincs annyi erkölcsi erejük, hogy a termelők érdekében továbbra is esetleg

önzetlen tevékenységét fejtsenek ki.

— A szindikátusok megszűnésének okvetlenül lesz valamelyes hatása a közgazdasági életre, hogy mi, azt ma még nem lehet tisztán látni. Egy azonban biztos, újra tere lesz a szabad versenynek. Hivatalosan ugyan nem a szindikátusok állapították meg az árakat, mert hiszen ha ármegállapító szerepük lett volna, kartellek lettek volna, kartellek alapítását és működését pedig a törvény szigorúan tiltja, ellenben feltétlenül volt árnyító szerepük. Ez most már megszűnik, mindenki annyiért adhatja termelvényét, amennyiért éppen akarja, a szabad verseny pedig mindenképpen

az árak csökkenését szokta eredményezni.

Ezzel szemben meg fogja akadályozni az árak esetét az export szabadsága, hiszen a termelőknek módjukban lesz a kívánt áron el nem helyezhető árut külföldre szállítani.

— Az export szabaddátétele nem érinti a kolozsvári kereskedőket, hiszen kereskedő kivitelben nem konkurálhat a termelővel. Mindenesetre örvendetes a kormánynak ez az intézkedése és reméljük, hogy ezt a közgazdaság fejlődése érdekében tett intézkedések sorozata követi, amelyek között ott lesz a spekulatív törvény megszüntetése, a kereskedelem teljes szabadságának helyreállítása és a forgalmi adó pauszálása is.

Brehmer nem felelt, itta a grogot és a kezét dörzsölgötte, mert hideg volt a kávéházban.

Tegnap mégis újból irni kellett róla. Rendőri jelentés jött, hogy Brehmer Artur a hajnali órákban a Nussdorferstrasse egy házában kapujában találták dideregve, könnyű, nyári rongyos ruhában. A rendőr bekísérte az őrszobába, ahol nagyon zavarosan viselkedett. A rendőrorvos elé vittek, aki elmebajt konstatait a szerencsétlen írón. Bevitték a steinhofi elmeegógyintézetbe.

Tehát mégis irni kellett róla. Ezuttal talán utoljára.

Az angol vasutassztrájk

London, január 22. A vasutassztrájkban a mozdonyvezetők és fűtők kétharmadrésze vesz részt. A kormány megtette az intézkedéseket London élelmezésének biztosítására, amennyiben rekvirálta az autokamionokat és ezeket állította a közlelmezés szolgálatába.

Még e héten feloszlatták az olasz parlamentet

Róma, január 22. Mussolini valószínűleg még ezen a héten, állítólag már huszonnegyedikén, királyi rendelettel feloszlattja a kamarát s az alkotmány értelmében négy hónapon belül kiírja az új választásokat. A fascista választási listákra fascistákon kívül a kormányt támogató más pártállású jelölteket is felvesznek, így Salandra, Orlando és de Nicola is szerepel a fascista listákon. Az olasz-jugoszláv szerződés megpecsételése után Mussolini törvényjavaslatot fog benyújtani Fiume képviselőtől, mert azt óhajtja, hogy Olaszországnak ez az új területe már a legközelebbi törvényhozában képviselést kapjon.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

„Chidusa 22.” 1. Palesztinában való elhelyezkedési lehetőségekről bővebb felvilágosítást kaphat az Erdélyrészi Palesztinahivataltól (Cluj, Calea Regele Ferdinand 48.) 2. Giszkalay az említett kéziratokat nem kapta meg. Levelét címezze az Uj Kelethez.

G. Albert, Csikszereda. Sokan jártak úgy, hogy bekérték a magyar trafikengedélyt s a román szövegűt nem kapták meg, mert bevonták. Ezellen annakidején az Uj Kelet is tiltakozott s illetékes helyen azt a felvilágosítást kaptuk, hogy ilyen engedélyeket a jövőben csak hadirokantak, özvegyek és árvák kaphatnak. Ezért, sajnos, nem nem nagyon tudjuk biztatni, bár mi utána nézünk az ügynek s pár nap múlva értesíteni fogjuk.

Az Uj Kelet Szerkesztője felelős az Uj Kelet megjelenéséért. Előfizetési felhívás. Románia. Ra. hi.

Tudomás vári előf. nevünkben tetjük jelenleg Imre ur, kiállított kiadóhiv.

jön a hi. töltötte. mögött. gazdag. kassáját. nem a t. írta a le. gyar kor. után let. nélkül, c. ban volt. nagy föll. zalt Eur. bosszu-po. Imánuel.

— A költségm. miniszter. ségvetésé. rajta. Uj. több min. változtata.

— közösgb. zsidó hit. sét, ame. számoltak. tárgyalat. ezelőtt m. lejárt, ug. választáso. választási. Konrad E. sel újra. egyrészt. tották m. holnap dé.

— kiváltása. uton közl. gárok a b. csak „Cer. állításához. akik nem. polgárságt. addig, am. megszerzik. „Certifica. a bejelent. lalokat, blanketták. az igazolv. szolgálatss.

— üzem sz. elsőfoku. készült el. szóló kimu. tavalyival, visszafeljö. mult év fo. évben kiké. azzal, hogy. lozsváron. adását leg. birják a k. viszonyok,

— tésében. szerkesztés. a lap edd. keny változ.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felelős szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 60 lei, negyedévre 170 lei, félévre 320 lei, egész évre 620 lei.

Romániában és külföldön az „Uj Kelet” részére kizárólag Rador Publicitate (Bucuresti, Str. Gen. Berthelot 1.) hirdetési iroda vesz föl hirdetéseket.

— **Az Uj Kelet kolozsvári előfizetőihez.**

Tudomásunkra jutott, hogy az Uj Kelet kolozsvári előfizetőit illetéktelen egyén járja sorra és nevünkben előfizetési díjakat inkasszál. Figyelmeztetjük kolozsvári előfizetőinket, hogy Kolozsváron jelenleg csak egyetlen inkasszáción van *Taricska Imre* ur, aki a kiadóhivatalunk által szabályszerűen kiállított igazolvánnyal rendelkezik. Az Uj Kelet kiadóhivatala.

— **Lőw Imánuel hetvenéves.**

Szegedről jön a hír, hogy Lőw Imánuel főrabbi mostanában töltötte be hetvenedik évét. E tiszteletreméltó kor mögött egy tudásban, jellemében és szenvedésben gazdag élet áll. Lőw Imánuel tudományos munkásságát nemcsak zsidó teológusok ismerték el, hanem a természettudósok is. A szegedi zsidók papja írta a legjobb bibliai és talmudi botanikát. A magyar kommuné bukása és a fehér terror győzelme után letartóztatták minden elfogadható bizonyíték nélkül, csak azért, mert az ellenforradalom tisztában volt a rabbi *érzelmeivel*. Szabadságát annak a nagy fölháborodásnak köszönhette, amely a civilizált Európán föllángolt az akkori magyarországi bosszú-politika ellen. A magyarországi zsidók Lőw Imánuel országos ünneplésben részesítik.

— **A belügyminisztérium jóváhagyta Arad költségvetését.**

Bukarestből jelentik: A belügyminiszter átvizsgálta Arad város 1924. évi költségvetését és lényeges változtatásokat eszközölt rajta. Ugy a bevételekből, mint a kiadásokból több mint félmillió lej összeget törölt. Ezzel a változtatással azután jóváhagyta a költségvetést.

— **Tisztújítás a nagyváradai neolog hitközségben.**

Nagyváradról jelentik: A nagyváradai zsidó hitközség tegnap tartotta első évi közgyűlését, amelyen a hitközség elmúlt évi működéséről számoltak be és az 1924. évi költségvetést is tárgyalták. Tekintettel arra, hogy a három évvel ezelőtti megválasztott elnök és tisztikar mandátuma lejárt, ugyancsak tegnap tartották meg a tisztújító választásokat is. A választásokat dr. Kabos Béla választási elnök vezette le. A választások során dr. Konrád Béla eddigi elnököt egyhangú lelkesedéssel újra elnökké választották. Az eddigi tisztikar egyrészt ugyancsak egyhangú felkiáltással választották meg, míg az új jelölteket titkos választáson holnap délután választják meg.

— **A személyazonossági igazolványok kiváltása.**

Mihnea Pál bejelentőhivatali főnök ez-uton közli a közönséggel, hogy idegen állampolgárok a belügyminisztérium rendelete értelmében csak „Certificat”-ot kaphatnak. A „Certificat” kiállításához tartózkodási engedély szükséges. Azok, akik nem idegen állampolgárok ugyan, de állampolgárságukat nem tudják okmányokkal igazolni, addig, amíg az igazoláshoz szükséges okmányukat megszerzik, szintén „Certificat”-ot kapnak. A „Certificat” kiállítási díja 5 lej. Felhívja továbbá a bejelentőhivatal főnöke a gyárakat és nagyvállalatokat, amelyeknek személyazonossági igazolvány blankettákat adtak ki a tisztviselők részére, hogy az igazolványokat aláírás végett haladéktalanul szolgáltassák be a bejelentőhivatal főnökéhez.

— **Az elmúlt évben négyszáz ipari üzem szűnt meg Kolozsváron.**

A kolozsvári elsőfokú iparhatóság vezetője, Varga tanácsos most készült el a hatóság elmúlt évi tevékenységéről szóló kimutatásával. Ez a kimutatás, szemben a tavalyival, amely kedvező volt az ipari életre, visszafelé fordult állapotot mutat. A statisztika szerint a múlt év folyamán 400 iparos adta vissza az előző évben kikért iparigazolványát, ami egyet jelent azzal, hogy ugyanannyi ipari üzem szűnt meg Kolozsváron. Az iparosok az iparigazolvány visszadását legtöbbször azzal indokolták, hogy nem bírják a közterheket, vagy olyanok a pénzügyi viszonyok, amikkel képtelenek megbirkózni.

— **Változás a párisi „Figaro” szerkesztésében.**

Párisból jelentik: A „Figaro” című lap szerkesztését Tardien ismert politikus vette át. A szerkesztőség rezsimváltozástól beavatott körök a lap eddigi követett politikai irányának jelentékeny változását várják.

— **Kirándulás Palesztinába.**

A bukaresti Palesztinahivatal a következőket közli az Erdélyrészi Palesztinahivattal: A nemzeti ünnepére (Festwoche) való tekintettel, a melyet a közeledő Peszach alkalmával a jeruzsálemi Executívével együttműködő speciális KözpontiKomité rendez, a romániai S. M. R. hajóstársaság direktóriuma a hajó indulási és érkezési időpontját a következőképpen határozta meg: „A „Románia” hajó eredeti programja szerint április 1-én indul Konstancából, 5-én kiköt a palesztinai partokon, 13-án indul vissza és 18-án (erev Peszach) éri ismét el Konstancát.” Arra való tekintettel azonban, hogy az ünnepet résztvevni óhajtok a megfelelő időben érkezhessenek, a Palesztinahivatal indítványára az utitervet így módosították: Április 1. helyett április 10-én indul a hajó Konstancából, 15-én éri el Palesztinát és 27-én indul onnan vissza. Így a turisták összesen tizenegy napot töltenek Palesztinában.

— **A teheráruforgalom részleges beszüntetése a regátban.** Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a CFR-nek Lengyelországgal szemben fennálló hatmillióes tartozása, mely szénszállítások alapján keletkezett, rögtön rendeztesse. Tudvalevőleg Lengyelország a szállításokat a fizetések késedelmes eszközése miatt beszüntette. Az újratelvélet ügyében a CFR egyik igazgatója Varsóba utazott. A lengyel szénszállítások újratelvéletéig az eddig kátovítzi szénellátott vonalakat, petrosényi szénrel fogják ellátni. Addig is a CFR. vezérigazgatója kénytelen lesz a jasi—bukaresti vonalakat a teheráruforgalom egy részét beszüntetni.

— **Két új román konzulátus Amerikában.**

A hivatalos lap egyik utolsó száma királyi dekretumot közöl, melynek alapján 1924 január 1-ével az Északamerikai Egyesült Államokban két új román konzulátust nevezett ki a kormány. Az új kereskedelmi képviselőket Philadelfiában és Saint Paulban állították fel és vezetésükkel Mihail Marian és X. Rayrum amerikai állampolgárokat bízták meg tiszteletbeli konzulátusi ranggal.

Örömben, bánatban gondolatok a Keren Kajemetre

— **Választás a görög nemzetgyűlésben.** Athénből jelentik: A görög nemzetgyűlés a kormány jelöltjét, Rektivánt választotta meg elnökévé 212 szavazattal. A republikánusok 69 üres szavazólapot adtak le. Szavazás után Venizelosz megkezdte programbeszédét.

— **Romániába szökött a lebergi „fekete kéz” vezére.**

Lembergben hónapokig garázdálkodott egy rablóbanda, amely a „fekete kéz” nevet vette fel és az egész várost rémületben tartotta. A rendőrség mindent elkövetett a banda kézrekerítésére, de sikertelenül. Most azonban a véletlen a vakmerő banditákat a rendőrség kezére juttatta. A banda tagjai elrabolták Karlov Mirkó tőzsdügynök leányát és csak nagy váltságdíj ellenében akarták szabadon engedni. Az elrabolt leányt kihurcolták a város végén levő várromhoz és ott elrejtették. Felügyeletével az egyik banditát bízták meg, akit a lány egy alkalmas pillanatban, a bandita szájánál, leszurtt és a sötétségben elmenekült. A banda vezére, aki szerelmes volt a lányba, tetörtést kísérelt meg a tőzsdügynöknel, hogy a lányt visszaszerezze, de rajtaveszett, mert a cselőség felébredt és a banda három tagját ártalmatlanná tette. A vezérnek, Vlyopsky Sándornak sikerült elmenekülni. Az elfogott banditákat átadták a rendőrségnek, amely a vezér kézrekerítéséért folytatta a nyomozást. Nyomozás során megállapították, hogy Vlyopsky Romániába szökött. Az itteni rendőrségek nagy apparátussal folytatják a nyomozást.

— **Megkezdtek a félifürdői rablógyilkosság tárgyalását.**

Nagyváradról jelentik: Ma kezdte meg a nagyváradai törvényszék a félifürdői rablógyilkosság ügyének tárgyalását. 1922 novemberében Darabont Pável és Bodelean Demeter meggyilkolták és kirabolták Phisikan Tódor váradesehi gazdálkodót a félifürdői országúton. A vádlottak eleinte mindent tagadtak, később beismerő vallomást tettek, a tárgyaláson azonban azt vallották, hogy beismerő vallomásukat a csendőrök útlegei alatt tették. Kihallgatták Popp Viktor csendőrmestert, aki tagadja, hogy a vádlottakat bántalmazták volna. A mai tárgyalás során Krizan Mari a tanu igazolta Ardelean alibjét, míg Ardelean bátyja tanuvallomásában elmondotta, hogy öccsének egy katonai revolvere volt, amit a gyilkosság után a nyomozó hatóságok nem találtak meg. Itélet-hozatalra előreláthatólag csak holnapután kerül a sor.

— **Nacionalista kormány Egyiptomban.**

Kairóból jelentik, hogy Zaglul basát megbízták a kormányalakítással. A miniszterelnökség átvétele után Zaglul betiltja Tutankhamen fáraó sírjának további kutatását.

— **Agyonütötték apjukat.**

Megrendítő eset történt az elmúlt vasárnap a kolozsmezei Mezőszilvás községben. Szabó Sándor és János odaváló testvérek, akik már régóta elkeseredett viszályban éltek apjukkal, Szabó Sándor gazdálkodóval, vasárnap a szóváltás hevében ütlegelni kezdték öreg apjukat, majd az udvaron lévő husángokkal neki-támadtak és agyba-főbe verték a védtelen aggasztánt, aki az ütések sulya alatt halottan terült el a földön. A csendőrség csakhamar letartóztatta az apagyilkos testvéreket, akik kihallgatásuk alkalmával beismerték bűnösségüket. A csendőrség a borzalmas gyilkosságról értesítette a kolozsvári ügyészséget, amely a vizsgálat megejtése végett hétfőn kiszállt a gyilkosság színhelyére.

* **Orvosi hír.** Med. univ. dr. Tischler

László szülész-nőgyógyász, a „Park-Szanatórium,” orvosa rendeléseit megkezdte Mátyás király-utca 5. szám alatt. Rendel: d. e. 11—12., d. a. 2—5.

— **A palesztinai erdélyi falu közkönyvtárának.**

Az erdélyi kolonisták közkönyvtára számára a mai napon a következő újabb könyvadományt jutatta el hozzánk Feuerstein Kálmán: *Prof. dr. Schottelius Miksa:* Baktériumok, fertőző betegségek és az ellenük folytatott küzdelem, *Salamon Dembitzer:* Aus engen Gassen, *Ritter Gusztáv:* Gyümölcsértékesítés, *Gáspár József:* A méhtenyésztésről, *K. Vörös Sándor:* A dohánytermesztésről.

* **Orvosi hír.** Dr. Gutmann Jenő a kolozsvári román királyi tudomány egyetem fogászati

klinikájának volt gyakorlóorvosa Tasnádon (Szilágy megye) Barabás Kelemen házában általános és fogászati rendelését megkezdte.

— **Purimi akció az erdélyi kolónia érdekében.**

Az Erec Jisraelben létesült Erdélyfaluvá kapcsolatban ismételten megírta az Uj Kelet, hogy a Keren Kajemet jeruzsálemi központja csak azzal a feltétellel bocsátotta rendelkezésére az erdélyi telepeseknek a Rub-el-Nasra melletti négyezer dunamnyi területet, ha annak megváltása téfében az erdélyi zsidóság hat év alatt mintegy tízennyolemillió lejt fog gyűjteni a Nemzeti Alapnak újabb földvásárlásokra. Ennek a nagy összegnek első részleteként ebben az évben másfélmillió lejt kell törlesztenie az erdélyi Keren Kajemet-irodának. Erre a célra a kolozsvári központ nagy szabású purimi akciót fog indítani. Mindenütt, ahol szövetségi helyicsoport, Keren Kajemet-biztos van, ahol olyan zsidók laknak, akik Palesztina felépítését akarják, valamilyen formában hozzá kell járulniok az erdélyi falu földjének megváltásához. Minden zsidólakta helyre nemsokára elmegy a Keren Kajemet erdélyrészi irodájának körlevele, mely arra hívja fel a palesztinai jisuv minden hitét, hogy purim alkalmával estélyeket és széleskörű gyűjtéseket rendezzenek. Ott, ahol esetleg több egyesület van, feltétlen harmóniában kell ezt az akciót lefolytatni. A purimi rendezvényekhez szükséges műsoranyag tekintetében a központ szükség esetén segítségére tud lenni a rendezőségnek. A purimi gyűjtések és rendezvények jövedelmét nem lehet más célra fordítani, csak az erdélyi kolónia javára. Az legyen a jelszó, hogy vissza kell váltani az idegen kézbe került földet. A másik jelszó ez legyen: sloch-moneszt a Keren Kajemetnek.

— **Kisázsiai szén a CFR-nek.**

A „Közgazdaság” legújabb száma jelenti Bukarestből: Már huzamosabb idő óta folytak a CFR. igazgatója és egy vegyes konzorcium között tárgyalások, melyek a román államvasutaknak kisázsiai szénrel való ellátását célozták. A tárgyalások első eredményeként a napokban Zunguldukból 50.000 tonna szenet kap a CFR., melyet a S. M. R. hajóin fognak Konstancába szállítani. Állítólag a szállítást rendszeresíteni fogják.

— **Rendőri hírek.**

Aponyi János a dési vasgyárban dolgozott. A gyárból gépalkatrészeket lopott és azután megszökött. — Belgrádból egy Kacsier Josif nevű zenészt köröznek, aki a belgrádi királyi gárdában szolgált. Fizetéséből négyezer dinárt előre felvett és teljes felszereléssel, amelynek értéke ezerkétszázharminchárom dinár, Romániába szökött.

* **Kirándulásnál nélkülözhetetlen a Diana sósorszesz,** izmaink legjobb ápolója. Ügyeljünk a Diana névre.

* **Ha gummi-óvszert vásárolunk, ne fogadjunk el mást, csak „Ollá”-t.**

Leszállított árák!
 HARISNYA,
 KEZTYŰ ÉS
 KÖTÖTTÁRU
 KÜLÖN-
 LEGESSÉGEK
 EREDETI
 GYÁRI ÁRBAN
 ÁRUSITTAT-
 NAK

BLATT

Leszállított árák!
 KÖTÖTT-
 SZÖVÖTT
 ARUHÁZA
 CLUJ
 KOLOZSVÁR
 FÖTÉR 13.
 SZÁM
 ALATT

Állami tisztviselőknek külön engedmény!

Ha művészi kivitelű

butort, zongorát

akar venni, ne Marosvásárhelyre és tekintés
 sajnálja az utat rajnája az utat meg a
SZÉKELY ÉS RÉTI
 ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RESZV.-TÁRS. butortermék
 sztalosok furnírzsükségeiteket legolcsóbban itt szerezhetik be

Róka, kelme, **Szörme**festés,
 vegytisztítás legszebb kivitelben
 a
KRISTÁLY
 nál Cluj. Telefon 500. Bővebb felvilágosítás az összes fiókokban

Saját érdekében győződjön meg, hogy butorait mégis csak
Házassulandók
 figyelmébe
Fischer Albert és Társa
 cégnél szerezheti be a legolcsóbban. Figyelni a címre!
 Gyári lerakat Cluj, Calea Regele Ferdinand 61. sz. Telefon 5-79 Gyártalep: Gherla

Telefon- sz. 81. **LADAGYÁR** Flóközlet Egeres
 Mindennemű ládákat és fadóbozókat összeszerelnek és szét-
 szedtek részben megrendelésre azonnal készit és szállit a legolcsóbb napi áron

Sajovics és Lobovits fakereskedés és ládagyar
 Cluj, Strada Cernauți (volt Kajántót-utca) 1. szám

Valutát és Devizát
 a legolcsóbban ad, a legmagasabb áron vesz a
Kereskedelmi Hitelintézet
 Kolozsvár, Fötér 20. Telefon 40 és 229

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi.
 nál festeti és tisztittatja ruháját. Cluj, gyár Strada Bariju (volt Malom-utca) 4. Feltételi helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

NE FÉLJEN!

KÖZGAZDASÁG

Bizottság a vasutak rendezésére és a CFR. autonómiájának elkészítésére

Constantinescu miniszter az állami vállalatok kommercializálásáról

(Bukarest, január 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az utolsó hónapokban a CFR.nél tapasztalt régi bajok fokozott mértékben ujultak ki. Néhány napos hősések, nagyobb fagyok egészen megbénították a vasutak menetét, a gördülőanyagot nem tudták rendeltetési helyére irányítani, amiből rengeteg kár hárult az ország egész gazdasági életére. A panaszok özöne az illetékes köröket végül ráeszméltette arra, hogy követni kell azokat az államokat, amelyeknek a háború és forradalmak után első gondjuk volt a vasutak rendbehozása. Ezek az országok ma már rendbehozták a vasuti alapépítményeket, kijavították és felfrissítették a gördülőanyagot, új mozdonyokat szereztek be és vasuti vonalaikat kibővítették.

Nálunk e tekintetben csak fogyatékos intézkedések történtek. A vasuti szállítás ezer visszasságát pedig megsynli az ipar és kereskedlem, az ország egész közgazdasági élete és parancsoló szükség, hogy a kormány most már nemcsak helyi intézkedésekkel, hanem nagyszabású újításokkal hozza rendbe a vasutakat, ha nem akarja, hogy a legfontosabb nemzetgazdasági apparátus visszasüljedjen évtizedek előtti állapotába.

Erélyes és komoly intézkedéseket várnak a kormánynak attól az újításától, amely szerint néhány nap múlva a kormány megalakítja egy érvényben lévő régi törvény alapján azt a bizottságot, amely

hivatva lesz előkészíteni mindazokat a javaslatokat, amelyek vonatkoznak egyrészt a vasutak jókarba való hozatalára, másrészt arra, hogy előkészítsék a CFR. autonómiájáról szóló törvényjavaslatot.

A bizottság, amelynek igazgatótanácsi jellege

¶ **Tárgyalások az északi államok gazdasági helyzetéről.** Helsingforsból jelentik: A svéd kormány értekezletre hívta össze Norvégia, Finnország és Dánia képviselőit Stockholmba. Az értekezlet főtárgya a skandináv államok gazdasági helyzetének megbeszélése.

A mai valutapiac

A francia franknak tegnap óta harminc ponttal való javulása valamelyest ellenyhitotta a devizapiacot. Budapesten a kontremín dolgozik, ennek tudják be általában a magyar korona zuhanásszerű esését. Valósággal dobják ezt a valutát. A kölcsönbe való nagy kilátások nagyon megcsappantak az utóbbi napokban, amikor kitudódott, hogy jóvátétel címén a kölcsön egy részét levonják. A korona stabilizálását várták a kölcsöntől, azonban éppen az ellenkezőjét érték el. Az árák így alakultak: osztrák korona 350-354, belöldi magyar korona 185-192, cseh korona 582-586, francia frank 9-25-9-30, svájci frank 34-85-34-95, dollár 202-203, font sterling 858-860, olasz lira 8-85-8-90, dinár 2-30-2-35.

Valutapiac január 22-én:

Bukarest. Devizák: Páris 926, Berlin — London 864, Newyork 203, Róma 895, Zürich 35-30, Bécs 28-5, Prága 590, Budapest 90, Varsó 35.

Bukarest. Valuták: Napoleon 790, márka —, leva 132, török lira 102, font sterling 860, francia frank 970, svájci frank 35-50, olasz lira 900, drachma 400, dinár 223, dollár 201-5, lengyel márka 20, osztr. korona 28-5, magyar korona 60, cseh korona 575.

Zürich. Nyitás—Zárlat: Berlin 135-135, Amszterdam 214⁷/₈-214-7⁵/₈, Newyork 579-5-580-5, London 2440-2441, Páris 25-60-25-80, Milano 2510-2505, Prága 1680-1685, Budapest 202-5-200, Belgrád 662-5-662-5, Bukarest 290-290, Varsó —, Bécs 81-25-81-25.

¶ **Osztrák-orsz kereskedelmi forgalom.** Bécsből jelentik: Leviczky orosz kereskedelmi megbízott jelentése szerint az Oroszország és Ausztria közötti kereskedelmi forgalom állandóan javul. Oroszország nyersolajat szállit a floridsdorti finomítóknak és jelentékeny mennyiségű gabonát egy osztrák kereskedelmi vállalatnak. Hétszáz ezer dollárt tesz ki a tavalyi forgalom. Az oroszok elsősorban papíriparkhoz szükséges anyagokat és részeitákat

lesz, a CFR. volt igazgatóiból fog állani, továbbá az ipari és kereskedelmi minisztérium delegáltjaiból, a vezérkar kiküldötteiből és a romániai nagyipar és nagykereskedelem reprezentánsaiból.

Bukarest kereskedővilága nagy érdeklődéssel néz az új alakulás felé és tőle várják a konzolidáció egyik legfontosabb szervének újjá való megalapozását. A bizottság megalakulása különben kapcsolatos az állami vállalatok kommercializálásával, amelyről Tancred Constantinescu kereskedelemügyi miniszter nyilatkozatot tett a sajtó képviselői előtt.

A miniszter kijelentette, hogy most már végleg elhatározta az állam összes jövedelmet hozó vállalatainak kommercializálását.

Kijelentette egyben, hogy ez az új intézkedés semmiképpen sem jelenti azt, hogy az állami javak, erdők, petróleumforrások, finomítók, halastavak, tengeri kereskedelem, kinestári ruhatarak, uradalmak, iparvállalatok idegen kézre fognak kerülni. A kommercializálás alól különben is a vasut, a posta és távirat, a dohányjövődékek kivonatként és ezek továbbra is állami szervek maradnak. Az állami jövedelmek átalakítása kereskedelmi alapokra különben is csak arra fog szolgálni, hogy a vállalatok az ügymenet üzleti egyszerűsítése és gyorsasága révén minél gyümölcsözőbbekké váljanak.

A kommercializált vállalatok a miniszter kijelentése szerint egy most megszervezés alatt álló központi hivatal ellenőrzése alatt fognak állani. Valamennyi állami vállalat, amely a kereskedelmi életben megszokott üzleti igazgatás szerint alakult, központi hivatalban képviselést kap. Maga az ellenőrző hivatal a pénzügyminiszter hatásköre alá fog tartozni.

vásároltak, továbbá mezőgazdasági gépeket és optikai műszereket. Nagyban elősegítik a két ország kölcsönös kereskedelmét az újabb időben megalakult orosz-osztrák kereskedelmi társaságok, amelyek általában jól beváltak.

¶ **A forgalmi adó pauszálrozása.** Az egyszázalékos forgalmi adó ügyével foglalkozott tegnap este a Sfatul kolozsvári választmánya. Elhatározták, hogy kéri fogják a pénzügyi reszorttól az általános rendszerének az egész vonalon való meghonosítását. Hattagn bizottságot választottak, amely a napokban alaposan kidolgozott tervezettel megy Simionescu pénzügyi vezérigazgatóhoz. Kéri fogják, hogy interveniáljon a kormánynál ama kereskedők érdekében is, akiknek forgalma túlhaladja az évi kétszáz ezer lej. Fontos, hogy ezek a kereskedők is pauszálban fizethessék forgalmi adójukat. Ugyanezen a választmányi ülésen elhatározták, hogy februárban nagyszabású kereskedőbált rendeznek Kolozsváron. A tüntetések-ből eredő károk ügyében az ünnepek miatt némi szünet állott be. A Sfatul bukaresti központja azonban, karöltve a kolozsvárral, a közeljövőben teljes erővel folytatja a megkezdett munkát.

¶ **Az Arad-csanádi vasut átvétele.** Bukarestből jelentik: A közlekedésügyi minisztériumban tegnap újabb tanácskozás volt az Arad-csanádi vasut ügyében, amely teljes megegyezésre vezetett a részvénytársaság képviselői és az állam között.

SPORT

A bécsi Hakoah június elején a morvaországi Ostrauban fog játszani. Egyik ellenfele a Moravska Ostrava lesz, a másik csapattal még nincs megállapodás.

Vereséget szenvedett Spanyolországban a prágai Sparta. A cseh bajnokcsapat január tizennyolcadikán a madridi Racin és Real tagjaiból összeállított válogatott csapattal mérkőzött. Elkeseredett mérkőzés után a Sparta 3:2-re kikapott. Félidő 1:1 volt.

Csehszlovákia—Magyarország. Kenyeres, a Magyar Labdarugó Szövetség titkárja kijelentette, hogy valószínűleg még ebben a szezonban találkozni fog a magyar és cseh válogatott. Először a magyar csapat megy Csehszlovákiába, a revánsmérkőzés Magyarországon lesz.

Nem sir a gyermeke, ha Höfer-gyermekhintőporral és Höfer-gyermekkrémmel ápolja

SZÍNHÁZ ~ MŰVÉSZET

A ROMÁN OPERA HETI MŰSORA

Szerda: Sába királynője.
Péntek: Sámson és Delila.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Szerda: Pompadour.
Csütörtök: Pompadour.
Péntek: Pompadour.
Szombat délután 3 órákor: Nagymama.
Este 8 órákor: Pompadour.
Vasárnap féltizenegykor: Dandin György.
Vasárnap délután 3 órákor: Romeo és Julia.
Este 8 órákor: Pompadour.
Hétfő: Pompadour.

MOZGÓK MŰSORA

Szerda, január 23.

Select-Mozgó: Filmesemény! *Sapho*. Szenzációs nagydráma 5 felvonásban. Pola Negri, a világhírű táncosnő diadalmas filmalkotása a világvárosi körútján.

Uránia-Mozgó: *A rejtelmek háza IV. rész.* A szerelem diadala. Jules Mary remekművének nagyszerű és befejező része 6 nagy felvonásban. Főszerepben Páris dédelgetett kedvence, Ivan Mosjoukine.

Apolló-Mozgó: *A kisértethajó.* I. rész. Izzalmas kalanddráma 2 részben és 16 felvonásban. A „Bolygó hollandi” története filmen. Páratlanul érdekesítő film.

Nemesített hatvani zárt toku, kék vetőmagvak

valamint az összes gazdasági és konyhakerti import

vetőmagvak fajtisztja, elite minőségben kaphatók

Mezőgazdák Kereskedelmi Rt.-nél

(Gazdasági Egyesület) Aradon

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
Telefon interurban 2-13 * Sürgöny: Juvaere, Cluj

Ékszerárugyártás, nagykereskedés

Fogászat arany és forrasztó * Arany, ezüst és platinahevíttel

Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kinaezüst tárgyakban nagy lerakat.

Csak viszontelárúsítóknak!

Havre—New-York

Gyorspostajáratok

Kanada—Kuba—Mexikó—New-Orleans
Haiti—Antillák—Északafrika felé

Felvilágosításokat nyújt:

SOC. „SARNIA“

Pasagiul Comedia
BUCURESTI

és „RECLAMA“ CLUJ

Rador 902

Ügyes, önálló férfiruha elárúsító kerestetik.

Szombaton zárva. — Ajánlatok fizetési igényekkel „Hermes” reklám- és hirdetési vállalat rt.-hoz Nagyszébenbe „Elárúsító 9380” jelige alatt kéretnek.

Benzinmotor 6-14 HP Precíziós esztergapad

és az aradi „ASTRA” motorgyár bármily gyártmánya állandóan raktáron gyári áron

EMIL BLAGA, CLUJ

קאנקורד!
ביא דער גער 5 אער (סאמאשיוואר) תת אית דער פאסטן און ראש ישיבה (אבער סלמט) צו בעזעצען. דער יונגע מוז זינערע קראפט אנערקאנטער תת ויש זין וועלכער פלעגט אים מיט ערוואכענען קינדער נמרא תוספת מפורשים ופסקים יש בה סאסי צו לערנען. אנפאנגענדיג 3500 לעי מאנאטליך אונד ווארטען תת פארשטאנד.
Reuniunia Talmud Thóra, Gherla ארעסטע

Raglások, öltönyök, gyermekruhák megérkeztek

M. Neumann

céghez Cluj,
Piața Unirei 14.

Telefon 431.

ROTTMANN KAROLY ÉS TÁRSAI R.-T.

TIMIȘOARA—TEMESVÁR

KIRALYI UDVARI SZÁLLITÓK

GYÜMÖLCSPÁLINKA TER-
MELÉS, BORNAGYKERESKE-
DÉS, SZESZSZABADRAKTÁR
SZESZDENATURÁLÓTELEP. 1364

RUM ÉS LIKÓRGYÁR
COGNAC FŐZDE

Sándor Agoston Utóda

cégnél békebeli női és férfi bőrkeztük újra kaphatók

Férfidivatkülönlegességek! Férfi fehérneműeket mérték után vállalunk

Férfi francia „French“-ing 270 lej, valódi Pichler-kalap 300 lej Rador

Holländer Miksa Temesvár, IV., I. C. Brătianu 4/a

Telefonszám 11-59

Bohn zombolyai cserépgyárak kizárólagos képvisellete

Bármely mennyiséget szállít!

Kérjen mintát és árajánlatot!

„LEBEDA”

Első romániai ágynemű-, toll-, gyapju- és gyapotstb. feldolgozóvállalat rt.

Gyártunk:

paplant,
matracot,
párnát és
mindennemű
ágytűt.

Telefon 596

Veszünk és eladunk:

lőszört,
disznószört,
kecskeszört,
gyapjut,
tollat,
afric és
Seegrast.

Villamos tollfosztógépünkön tollfosztást, mosást, porzást és tisztítást vállalunk.

Vállalunk:

kórházi,
közintézeti,
szállodai
felszerelések
szállítását.

Telefon 515

Gyár: Strada Jașilor (volt Nagyszamos-utca) 14.
Városi detailüzlet: Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 10.

önómiajának

sáról

óiból fog állani, to-
belmi minisztérium
küldötteiből és a
kereskedelem repre-

a nagy érdeklődéssel
várják a konzoli-
ének ujjá való meg-
akulása különben kap-
kommercializálásával,
scu kereskedelemügyi
sajtó képviselői előtt.

hogymost már
liam összes jö-
nak kommercia-

z az új intézkedés
hogymost az állami javak,
pómitók, halastavak,
ri ruhatárak, uradal-
ékre rognak kerülni.

ben is a vasut, a
vedékek kivonatnak
ervek maradnak. Az
a kereskedelmi ala-
og szolgálni, hogy a
i egyszerűsítése és
mősőbbé vál-

atok a miniszter ki-
egszervezés alatt álló
alatt rognak állani.

mely a kereskedelmi
zgatás szerint alakul
eletet kap. Maga az
iszter hatásköre alá

sági gépeket és op-
beigítik a két ország
abb időben megal-
társaságok, amelyek

pauszálrozása. Az
ügyével foglalkozott
ri választmánya. El-
a pénzügyi rezort-
az egész vonalon
bizottságot válasz-
bosan kidolgozott ter-
zügyi vezérigazgató-
reáljon a kormány-
n is, akiknek for-
ázezer lejt. Fontos,
ausálban fizethessék
a választmányi ül-
ban nagyszabásu ke-
áron. A tüntetések-
ánnepek miatt némi
resti központja azon-
a közeljövőben tel-
ett munkát.

asut átvétele. Bu-
sügyi minisztérium-
olt az Arad-csanádi
egyezésre vezetett
és az állam között.

us elején a morva-
Egyik ellenfele a
ásik csapattal még:

Spanyolországban
ajnokcsapat január
acin és Real tagjai-
pattal mérkőzött. El-
sparta 3:2-re kika-

ország. Kenyeres,
főtítkája kijelen-
ebben a szezonban
h válogatott. Elő-
ehszlovákiába, a re-
esz.

krémrel ápolja

APROHIRDETÉSEK

Apróhirdetéseket egyszeri közlési díja szavanként 2 lei. Vasnapi betűvel szedett szavak 3 lei. Legkisebb apróhirdetés díja — 10 szög — 20 lei. Jelliges hirdetésekre nem minemű felvilágosítást nem adunk. A beérkező ajánlatok helyi hirdetéseknek a kiadóhivatalban vehetők át. Vitelek a kívánt címre továbbítottak. Erre a célra a kiadó díj 2 lei 60 bani bélyegköltésig fizetendő.

Keresek gyermekeim mellé németül perfektül beszélő nevelőnőt, ki az elemi iskola IV-ik osztályára is előkészít. Belépés február 1-én. Levelek fizetési igények megjelölésével Násch Lipót Miresul-Mare, judetul Satu-Mare kéretnek, 6732

Három értékes ajándékönyv. Ujvári Péter: A bosszuálló Isten (60 lei), Lakatos László: Atyám (kötve 60 lei), Sas László: Isten lábánál (60 lei). A három kötet ára 180 lei helyett 150 lei és portó. Uj Kelet könyvosztálya. 5

Szilszkinprém (gallérok és széles csikok) olcsón eladó. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalba.

140 lei helyett 105 leiert (és portó) kapja a következő három legszebb zsidó szépirodalmi művet: Giszkalay János: Támár (bolti ára 85 lei), Nordau: Mesék (bolti ára 25 lei) és Gorion: József és testvérei (bolti ára 30 lei). 4

Zsidó családnál fiatalember lakást és kosztot kaphat. Egyetem-u. 5.

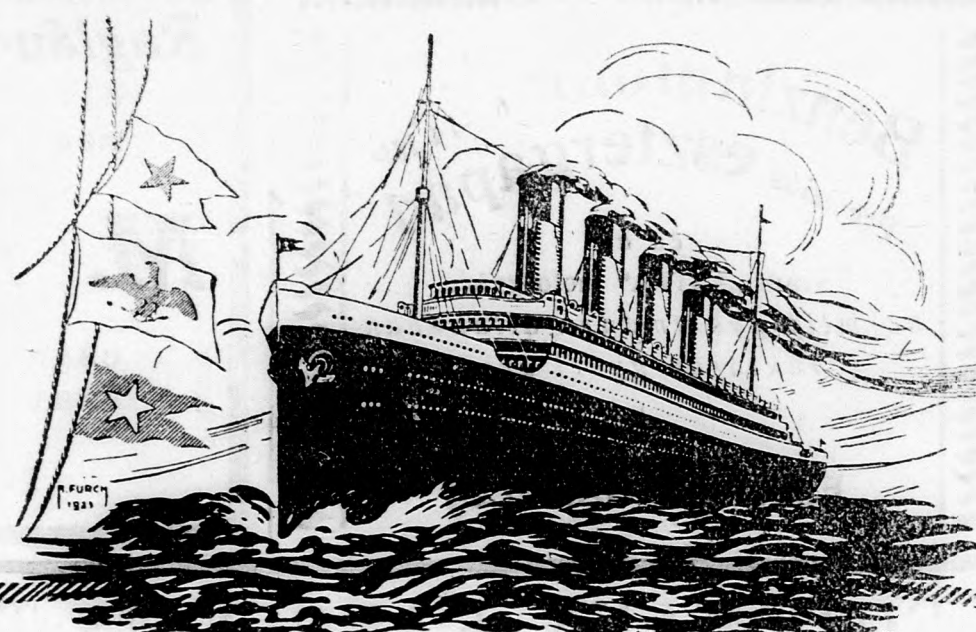
Eladók: 3 jóerős elektromotor, új kerékpár, férföltönynek való finom sötétkék szövet teljes hozzávalóval. Cluj, Str. Pata 114. szám.

Házaspár butorozott szobát keres konyhahasználattal. Leveleket „Jó fizetők” jellegre a kiadóhivatalba.

Tömegcikkek gyártására berendezett gyárüzem eladó

Ajánlatok „Többtermelés” jellegre a kiadóba

Előírások
hitelesített űrmértékek gyárt
GRÜNWARD JAKAB
bádogárüzeme, Cluj-Kolozsvár, Piata M. Viteazul (Széchenyi-t.) 13

KÖZVETLEN ÚTVONALAK
BUKAREST - TEMESVÁR - NAGYVÁRAD ÉS HALMITÓL.
Hamburg - Amerika - Bréma - Kanada - Antwerpen - Argentína - Cherbourg - Braziliába

A VILÁG LEHIRESEBB GÖZHAJÓIN
HETENKINT 3-SZORI HAJÓINDULÁSSAL
AMERIKA-ÉS KANADÁBA
GYORS, KÉNYELMES ÉS BIZTOS. A 2 ÉS 3 OSZTÁLY BERENDEZÉSE
2-4 VAGY 6 SZEMÉLYES KÜLÖN KABINJAIVAL FELÜLMULHATATLAN.
ELSŐRENDŰ NÉMET KONYHA ÉS KISZOLGÁLÁS.
PROSPECTUST ÉS HAJÓMENETRENDÉT INGYEN ÉS BERMENTVE KÜLD

N. BRÜCK & CO
BUKAREST / TRADA / JARINDAR N° 12
TIMIȘOARA / JOZEFTADY / STR. I. BRATIANU / HERRENGAZ / EMBE
ROMÁNIA LEGNAGYOBB HAJÓÜGYNÖKSÉGE
DIJTALAN FELVILÁGOSÍTÁS ÚTLEVÉL-ÉS VIZUMÜGYEKBEN.
LEVELEZÉS MINDEN NYELVEN - IRJATOK AZONNAL!

Gyermekjáték, gyermekkocsik, diszmuáruk teljes kiárúsítása

Minden vevő 100% kedvezményben részesül, Kiskereskedőknek nagyobb vételnél nagyobb árkedvezmény
Eisenstädter Fülöp és Társa
v. Lakatos-Áruházban
CLUJ
Strada Regina Maria (v. Deák Ferenc-utca) 13. szám alatt

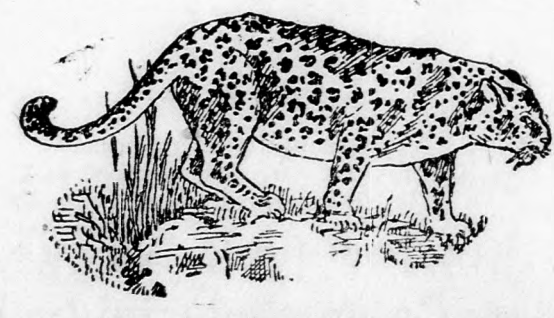
Figyelem a nagy vashid szarkára
A címre ig, eljen
Markovits Bernát ékszerész

Aranyat, platinát és drág aköveket a legmagasabb árban beváltok. Legolcsóbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, disztárgyakban

„SIRPINOL“
Legjobb szer a légzőszervek megbetegedései ellen. Ugyint: Tüdő-és hörghurut, köhögés, számarköhögés és tuberkulozis ellen. Mindenki kérje házi orvost, hogy „Sirpinol“-t rendeljen!
Kapható minden gyógyszerárban
Készíti: Mera Viktor „Fehér Kereszt“ gyógyszer-tára Reghinul-Sásesc

Izrael & Co. szőrmeáruháza Cluj
Calea Victoriei (v. volt Kossuth Lajos-utca) 2. szám alatt

Mindenféle szőrmeből nagy választék mélyen leszállított árakkal
Vadbőröket minden mennyiségben veszünk

DURA
temesvári elemgyár összes gyártmányai állandóan raktáron gyári áron

VADÁSZ & COMP.
MŰSZAKI VÁLLALAT
Str. Tudor Vladimirescu (Mikes Kelemen-u.) 11
Telefon 3-84

★

Modern fürdőszoba, mosdó, klozet és egyéb vízvezetéki berendezések

Villamos vasalók, főzőedények, égők és mindennemű elektrotechnikai cikkek

Szerelések és javítások eszközlése garancia mellett

Selyemernyők és drótformák állandó nagy raktára

Modernül berendezett javítóműhely

★

Üzlet:
Str. Universitatii (v. Egyetem-utca) 2. szám
Telefon 2-14

FABRE LINE

FRANCIA HAJÓZÁSI TÁRSASÁG

Direkt vonalak — átszállás nélkül

Constanța
direkt

Newyork

Constanța-Jaffa-Marseille
Constanța-Délamerika
Constanța-Canada

★

az „Asia“ hajó indul 1924 január 16-án

★

Felvilágosításokért és jegyek iránt érdeklődni lehet „Sarnia“ Pasagiul Comedia, Bukarest és a „Reclama“ Cluj

Rador

„Barzel“ Cluj-Kolozsvár, Piata M. Vit. 13
Fierarie 1480 Vasúzet Telefon 10-49.